

Inka Hopsu vihr ym.

Lakialoite laiksi arvonnisäverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään muutettavaksi arvonnisäverolakia (1501/1993). Aloitteessa ehdotetaan, että nykyisin alennettuun 14 prosentin suuruiseen verokantaan kuuluvat fyysisellä alustalla olevat ja sähköisesti luovutettavat kirjat vapautetaan arvonnisäverosta.

PERUSTELUT

TAUSTA

Suomalainen kirjallisuusala on yksi kulttuurimme ja sen kehityksen kulmakiviä. Lisäksi pienellä kielialueella omankielinen kirjallisuus on tärkeää luku-, kirjoitus- ja kielitaidon kannalta. Tutkimustieto näyttää, että jo 30 minuutin päivittäinen lukeminen parantaa merkittävästi lukutaitoa. Enemmän lukevilla on laajempi sanavarasto ja kielitaito myös omassa äidinkielessä. On lisäksi näyttöä, että lapsuudessa kotoa opittu lukeminen kantaa läpi elämän. Tämän takia kirjojen saataminen perheiden sekä lasten ja nuorten saataville on erityisen tärkeää. Hallitus on myös ohjelmassaan noston painopisteeksi lasten ja nuorten lukutaidon vahvistamisen.

Suomalainen kirjallisuusala on joutunut käymään läpi useita murroksia, mikä on vaikuttanut negatiivisesti myyntiin ja kirjailijoiden tuloihin. Koventuva kilpailu kansainvälisten menestyskirjailijoiden kanssa on vaikuttanut myös kotimaisten kirjojen myyntiin. Lisäksi kirjailijoiden tuloja on laskenut vuoden 2025 alusta voimaan astunut kirjojen arvonnisäveron korotus 10 prosentista 14 prosenttiin. Kirjailijaliiton mukaan uutuuskirja maksaa kaupassa keskimäärin 30 euroa, ja lakiesityksessä arvonnisäveron nostamiseksi (HE 141/2024 vp) arvioitiin kirjojen hinnan nousevan noin 3,6 prosenttia. 30 euron hintaisesta kirjasta kirjailijalle tuleva mediaaniansio on 2,68 euroa. Näin kirjailijan osuus kirjan kaupallisesta hyödyntämisestä oli keskimäärin 8,9 prosenttia ennen arvonnisäveron nostoa. Arvonnisäveron nosto korotti valtion osuutta kirjan hinnasta kohtuuttoman paljon suhteessa kirjailijaan.

Arvonnisäveron korotuksen arvioitiin lakiesityksessä (HE 141/2024 vp) tuovan valtion kassaan vuositulosella 19 miljoonaa euroa. Valtiovarainministeriön verokartoituksen perusteella kirjojen alv-tuotot ovat noin 56 miljoonaa euroa vuodessa. Kirjailijan osuus alv-kannan noston myötä 30 euroa maksavasta kirjasta olisi enää 2,10 euroa eli kirjailijan osuus laskisi noin 58 senttiä myytyä kirjaa kohti, mikäli kirjailijan osuus pysyisi samana eli noin 8,9 prosentissa. Suomessa myydään

Lakialoite LA 28/2025 vp

kirjoja vuosittain yli 21 miljoonaa kappaletta, joten kirjailijoiden tulonmenetys veron nousun myötä voidaan arvioida olevan yhteensä yli 12 miljoonaa euroa, jos kirjojen myyntimäärä pysyy samana. Kuitenkin hintojen nousu veroprosentin nousun myötä on todennäköisesti laskenut kirjojen myyntiä, jolloin kirjailijoiden tulot olisivat pudonneet vielä enemmän.

Syksyllä 2025 Tanska päätti luopua kirjojen myyntiverotuksesta kokonaan. Tämän myötä Suomi on Euroopan kovimmin kirjojen myyntiä verottava maa. Tämä heikentää suomalaisen kirjallisuusalan myyntiä ja asemaa, kirjailijoiden tuottoja ja on suorassa ristiriidassa hallituksen tavoitteen kanssa vahvistaa lukutaitoa. Kirjojen arvonlisäveron laskeminen nolnaan olisi tehokas keino tukea kirjallisuusalaa ja alentaa kirjojen hintoja, mikä tukisi erityisesti lapsiperheiden ja nuorten kirjahankintoja. Inflaatio ja kustannusten lisääntyminen ovat jo nostaneet kirjojen hintoja, ja veronkorotus nosti niitä entisestään. Tämä johtaa kuluttajien valintaan olla ostamatta kirjoja ja saa heidät lukemaan vähemmän.

EU:n vuonna 2022 hyväksymän arvonlisäverodirektiivin mukaisesti EU:n jäsenmaat voivat laskea kirjojen arvonlisäveron nolnaan. Tämä mahdollistaa Suomessa saman valinnan suomalaisen kirjallisuusalan tukemiseksi.

LAINSÄÄDÄNNÖN NYKYTILA

Arvonlisäverolain 85 §:ssä säädetään eräiden palvelujen myynnistä sekä eräiden tavaroiden myynnistä, yhteisöhankesta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista, joista suoritettava vero on 14 prosenttia. Kyseistä korkeampaa alennettua verokantaa sovelletaan muun muassa useimpiin elintarvikkeisiin, ravintola- ja ateriapalveluihin sekä rehuaineisiin. Vuoden 2025 alusta kirjat korotettiin tähän 14 prosentin kantaan arvonlisäverolain 85 a §:ssä säädetystä 10 prosentin alennetusta verokannasta.

PERUSTELUT

Elävä ja jatkuvasti kehittyvä kirjallisuusala on tärkeä osa suomalaisen kulttuurin säilymistä ja jatkuvaa kehitystä. Sen ohella, että ala luo ja kertoo aikamme tarinoita, se myös ylläpitää ja kehittää luku- ja kirjoitustaitoamme sekä vahvistaa kielellistä osaamistamme. Pienellä kielialueella kirjallisuutta on syytä tukea monin keinoin ja kannustaa kuluttajia kotimaisen kirjallisuuden ostamiseen.

Ajassa, jossa lukutaito on heikentynyt jo pidempään, tarvitsemme kaikki keinot lukemisen lisäämiseksi. Tiedämme, että jo 30 minuuttia päivittäistä lukemista edistää lukutaitoa huomattavasti. Lukeminen kasvattaa myös sanavarastoamme. Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus haluaa panostaa lukutaidon parantamiseen. Kirjallisuuden arvonlisäveron korottamisen peruminen ja Tanskan tapaan kirjojen vapauttaminen arvonlisäverosta olisivat kannattavia keinoja tukea kotimaista kirjallisuusalaa ja edistää lukemista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan arvonlisäverolain (1501/1993) 85 §:n 1 momentin 7 kohta, sellaisena kuin se on laissa 691/2024, ja
lisätään 59 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 376/1994, 1218/1994, 1486/1994 ja 1119/2018, uusi 7 kohta seuraavasti:

59 §

Veroa ei suoriteta seuraavien tavaroiden ja palvelujen myynnistä:

7) fyysisellä alustalla oleva tai sähköisesti luovutettava kirja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 31.10.2025

Inka Hopsu vihr
Saara Hyrkkö vihr
Tiina Elo vihr
Jenni Pitko vihr
Krista Mikkonen vihr
Atte Harjanne vihr
Oras Tynkkynen vihr